

มอริเตเนีย : ประเทศผู้ส่งออกน้ำมันรายใหม่ของทวีปแอฟริกา

“สาธารณรัฐอิสลามมอริเตเนีย (Islamic Republic of Mauritania) หรือ มอริเตเนีย” ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของทวีปแอฟริกา โดยทิศเหนือติดกับเขต Western Sahara¹ และแอลจีเรีย ทิศใต้ติดกับเซเนกัล และมาลี ทิศตะวันออกติดกับมาลี และทิศตะวันตกติดกับมหาสมุทรแอตแลนติก แม้ว่ามอริเตเนียเป็นประเทศที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ถึง 1,030,700 ตารางกิโลเมตร (2 ใน 3 ของพื้นที่เป็นทะเลทราย) แต่มีประชากรเพียง 3.2 ล้านคน และยังเป็นประเทศที่ยากจนที่สุดในกลุ่ม Arab Maghreb Union² หากถือตามนิยามของธนาคารโลก มอริเตเนียจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ต่ำ (Low Income : ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีไม่เกิน 825 ดอลลาร์สหรัฐ) โดยในปี 2548 ชาวมอริเตเนียมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (GDP per Capita) ต่ำมากเพียง 650 ดอลลาร์สหรัฐ และเกือบ 70% ของประชากรทั้งหมดมีรายได้น้อยกว่า 2 ดอลลาร์สหรัฐ/วัน

อย่างไรก็ตาม ความยากจนกำลังจะหมดไปจากแผ่นดินมอริเตเนีย หลังสำรวจพบแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติเมื่อปี 2544 โดยเริ่มผลิตน้ำมันได้เป็นครั้งแรกเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2549 และเริ่มส่งออกน้ำมันเมื่อเดือนมีนาคม 2549 ซึ่งจะทำให้อุตสาหกรรมไฮโดรคาร์บอนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศให้แก่มอริเตเนีย แทนที่อุตสาหกรรมเหมืองแร่ ประมง และเกษตรกรรม ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศในปัจจุบัน โดยมอริเตเนียสามารถนำรายได้ที่เพิ่มขึ้นในส่วนนี้มาใช้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืน อันจะช่วยให้ชาวมอริเตเนียหลุดพ้นจากความยากจนได้ในที่สุด

➤ แหล่งพลังงานของมอริเตเนีย

นักลงทุนต่างชาติได้เข้ามาลงทุนสำรวจน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในมอริเตเนียตั้งแต่ปี 2541 จนกระทั่งปี 2544 ได้มีการค้นพบแหล่งน้ำมันในมอริเตเนียเป็นครั้งแรก หลังจากนั้นนักลงทุนต่างชาติก็ทยอยเข้ามาลงทุนเพื่อสำรวจแหล่งพลังงานในมอริเตเนียเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติส่วนใหญ่ที่ค้นพบอยู่บริเวณนอกชายฝั่ง (Offshore) ในมหาสมุทรแอตแลนติก จากการสำรวจคาดว่ามอริเตเนียจะมีปริมาณน้ำมันสำรองราว 1 พันล้านบาร์เรล สำหรับแหล่งพลังงานบริเวณนอกชายฝั่งที่สำคัญและคาดว่าจะมีศักยภาพในการผลิตพลังงานของมอริเตเนีย ได้แก่

- แหล่งน้ำมัน Chinguetti Field เป็นแหล่งที่ค้นพบเป็นแห่งแรกโดยบริษัท Woodside ของออสเตรเลีย ตั้งอยู่ห่างจากกรุงนูแอกชอต (Nouakchott) เมืองหลวงของมอริเตเนีย ไปทางตะวันตกเฉียงใต้ราว 90 กิโลเมตร โดยคาดว่าจะมีปริมาณน้ำมันสำรองราว 123 ล้านบาร์เรล แหล่ง Chinguetti Field เริ่มผลิตน้ำมันได้เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่

¹ มีพื้นที่รวม 266,000 ตารางกิโลเมตร โดยเขต Western Sahara (ชื่อเดิมคือ Spanish Sahara) มีชายแดนติดกับมอริเตเนียเป็นระยะทางยาวถึง 1,561 กิโลเมตร ติดกับโมร็อกโก 443 กิโลเมตร และแอลจีเรีย 42 กิโลเมตร ทั้งนี้ ปัจจุบันสถานะของเขต Western Sahara ยังไม่สามารถหาข้อยุติ เนื่องจากโมร็อกโกอ้างว่าตนมีสิทธิ์ครอบครองเขตฯ นี้ ขณะที่ชนกลุ่มน้อย Polisario Front ที่อาศัยอยู่ในเขตฯ นี้ ก็อ้างว่าตนมีสิทธิ์เช่นกัน จนเกิดเหตุสู้รบกันอยู่บ่อยครั้ง แม้ว่าจะมีการสหประชาชาติ (The United Nations : UN) จะพยายามเข้ามาไกล่เกลี่ยตั้งแต่ปี 2534 แต่จนถึงขณะนี้ก็ยังไม่สามารถหาข้อยุติได้

² กลุ่ม Arab Maghreb Union ประกอบด้วยสมาชิก 5 ประเทศ คือ แอลจีเรีย ลิเบีย โมร็อกโก มอริเตเนีย และตูนิเซีย ซึ่งทุกประเทศตั้งอยู่ในภูมิภาคแอฟริกาเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างกัน

24 กุมภาพันธ์ 2549 โดยผลิตได้ราว 15,000 บาร์เรล/วัน และคาดว่าจะภายในปี 2549 นี้ จะสามารถผลิตน้ำมันได้เพิ่มขึ้นเป็น 75,000 บาร์เรล/วัน และจะขยายกำลังการผลิตได้สูงสุดที่ระดับ 150,000 บาร์เรล/วัน ในปี 2553 ทั้งนี้ แหล่งน้ำมัน Chinguetti Field ถือหุ้นส่วนใหญ่ราว 88% โดยบริษัทต่างชาติ ได้แก่ บริษัท Woodside (47.4%) บริษัท Hardman Resources ของออสเตรเลีย (19%) บริษัท BG Group ของสหราชอาณาจักร (10.2%) บริษัท Premier Oil ของสหราชอาณาจักร (8.1%) และบริษัท Roc Oil ของออสเตรเลีย (3.3%) ส่วนหุ้นที่เหลืออีกราว 12% ถือโดย บริษัท Société Mauritanienne des Hydrocarbures ของรัฐบาลมอริเตเนีย

- แหล่งน้ำมัน Tiof Field ตั้งอยู่ห่างจากแหล่ง Chinguetti Field ไปทางเหนือราว 26 กิโลเมตร ค้นพบเมื่อปี 2546 โดยคาดว่าจะมีปริมาณน้ำมันสำรองสูงถึง 350 ล้านบาร์เรล และจะเริ่มผลิตน้ำมันได้สูงถึง 50,000 บาร์เรล/วัน ภายในกลางปี 2550 ก่อนที่จะขยายกำลังการผลิตได้เป็น 150,000 บาร์เรล/วัน ภายในปี 2551
- แหล่งก๊าซธรรมชาติ Banda Field ตั้งอยู่ห่างจากแหล่ง Chinguetti Field ไปทางตะวันออกเฉียงใต้ราว 20 กิโลเมตร ค้นพบเมื่อปี 2545 โดยคาดว่าจะมีปริมาณก๊าซธรรมชาติสำรองราว 3-5 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต
- แหล่งก๊าซธรรมชาติ Pelican Field ตั้งอยู่บริเวณนอกชายฝั่งทางตะวันตกของมอริเตเนีย ค้นพบเมื่อปลายปี 2546 โดยคาดว่าจะมีปริมาณก๊าซธรรมชาติสำรองราว 1-1.5 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต

นอกจากแหล่งพลังงานนอกชายฝั่งของมอริเตเนียที่บริษัทต่างชาติได้ทยอยเข้าไปสำรวจและขุดเจาะเพื่อใช้ประโยชน์แล้ว ขณะนี้มีบริษัทต่างชาติหลายราย อาทิ บริษัท Total ของฝรั่งเศส บริษัท Repsol ของสเปน และบริษัท China National Petroleum ของจีน เริ่มเข้าไปสำรวจและขุดเจาะแหล่งพลังงานบนฝั่ง (Onshore) ของมอริเตเนียแล้ว โดยเฉพาะในบริเวณ Taoudeni Basin ซึ่งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของทะเลทรายมอริเตเนีย และเป็นแหล่งที่อุดมไปด้วยแร่ธาตุหลายชนิด อาทิ ทองแดง ไฮโดรคาร์บอน ฟอสเฟต ยูเรเนียม ฯลฯ

➤ แนวโน้มเศรษฐกิจ...หลังเริ่มส่งออกน้ำมัน

เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2549 มอริเตเนียกลายเป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำมันรายใหม่ล่าสุดของทวีปแอฟริกา โดยได้ส่งออกน้ำมันเป็นครั้งแรกให้แก่บริษัท UNIPEC³ ของจีน ซึ่งได้สั่งซื้อน้ำมันจากมอริเตเนียจำนวน 950,000 บาร์เรล ที่ราคา 62 ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล สร้างรายได้ให้แก่มอริเตเนียราว 58.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ เมื่อเดือนเมษายน 2549 กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) คาดการณ์ว่า รายได้จากการส่งออกน้ำมัน จะทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดของมอริเตเนียเปลี่ยนจากที่เคยขาดดุลสูงถึง 688 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ราว 35.5% ของ GDP) ในปี 2548 เป็นเกินดุล 105 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ราว 3.3% ของ GDP) และ 90 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ราว 2.3% ของ GDP) ในปี 2549 และปี 2550 ตามลำดับ รวมทั้งเกื้อหนุนให้เศรษฐกิจมอริเตเนียมีแนวโน้มจะขยายตัวดีขึ้นมาก จาก 5.5% ในปี 2548 เป็น 18.4% และ 13.6% ในปี 2549 และปี 2550 ตามลำดับ นอกจากนี้ IMF ยังคาดว่า

³ UNIPEC หรือ China International United Petroleum & Chemicals Co., Ltd. เป็นบริษัทค้าน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์น้ำมันที่ ก่อตั้งแล้วรายใหญ่ของจีน UNIPEC จัดตั้งขึ้นในปี 2536 โดยเกิดจากการร่วมทุนระหว่าง China Petrochemical Corporation (SINOPEC) และ China National Chemicals Import and Export Corporation (SINOCHEM) ซึ่งทั้ง 2 บริษัทเป็นของรัฐบาลจีน

รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของชาวมอริเตเนียจะเพิ่มขึ้นเป็น 1,046.5 ดอลลาร์สหรัฐ และ 1,257.9 ดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2549 และปี 2550 ตามลำดับ จากระดับเพียง 650 ดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2548

ทั้งนี้ เมื่อเดือนมีนาคม 2548 รัฐบาลมอริเตเนียได้จัดตั้งกระทรวงพลังงานและน้ำมัน (Ministry of Oil and Energy) เพื่อดูแลการสำรวจขุดเจาะแหล่งพลังงานในมอริเตเนีย อีกทั้งยังได้เปิดบัญชีสำหรับจัดเก็บรายได้จากการส่งออกน้ำมันแยกออกมาอีกบัญชีหนึ่ง เพื่อป้องกันการคอร์รัปชัน นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีแผนจะจัดตั้งกองทุนพิเศษขึ้น เพื่อบริหารรายได้จากการส่งออกพลังงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดอีกด้วย ซึ่งจะช่วยให้สามารถนำรายได้ดังกล่าวมาใช้สำหรับพัฒนาประเทศสืบต่อไป อันจะช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพของชาวมอริเตเนียให้สูงขึ้นในระยะถัดไป

ส่วนเศรษฐกิจต่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ

พฤษภาคม 2549

แผนที่ประเทศมอริเตเนียในทวีปแอฟริกา

แผนที่ประเทศมอริเตเนียในทวีปแอฟริกา

